



רשומות

# הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

18 ביולי 2012

713

כ"ח בתמוז התשע"ב

עמוד

1294 ..... הצעת חוק הפיקוח על מזון לבעלי חיים, התשע"ב-2012

## מבוא

הפיקוח על הייצור והשיווק של מזון לבעלי חיים (Feed), מוסדר כיום בצו הפיקוח על מצרכים ושירותים (ייצור מזון לבעלי חיים והסחר בו), התשל"א-1971 (להלן – הצו או צו הפיקוח), שניתן לפי חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, התשי"ח-1957. צו הפיקוח הוא חלק ממערך של דברי חקיקה התקפים בזיקה לקיומה של ההכרזה על מצב חירום לפי סעיף 38 לחוק-יסוד: הממשלה, אשר הממשלה פועלת לביטולם או להחלפתם בחקיקה עדכנית, בהתאם להחלטות הממשלה בנושא ולדרישת הכנסת, ונוכח פסיקת בתי המשפט.

צו הפיקוח אינו עוסק בהיבטים נרחבים הנוגעים לעיסוק במזון לבעלי חיים. כך למשל, אין בו הטלת אחריות על מי שעושה שימוש במזון לבעלי חיים שהוא מזוהם, פגום או מזיק, לצורך הזנת בעלי חיים שבהחזקתו, וזאת אף אם מדובר בבעלי חיים המשמשים לייצור מזון לאדם ויש בכך כדי להשפיע על בריאות הציבור הצורך מוצרים אלה.

מטרת החוק המוצע להחליף את ההסדרים החלקיים של פיקוח על מזון לבעלי חיים הקבועים כיום בצו הפיקוח, לקבוע הסדרים מתאימים לכל צורות הגשת המזון לבעלי חיים הנהוגות כיום, ולהוות מסגרת חוקית כוללת המשקפת תפיסת פיקוח עדכנית, אשר תבטיח שהמזון המוגש לבעלי חיים יהיה באיכות גבוהה, הן בהיבט הבטיחותי והן בהיבט התזונתי. הסדרי הפיקוח לפי החוק ייקבעו בהתאם לעקרון הזהירות המונעת (The Precautionary Principle), שמשמעותו היא שבתנאים של חוסר ודאות לעניין הסכנות לבריאות האדם העלולות לנבוע מפעילות מסוימת, על הרשויות המוסמכות לפקח על פעילות זו, לנקוט משנה זהירות ולהטות את הפעילות המסוכנת לנתיבים שיצמצמו את סיכונה.

הצעת החוק נוסחה על יסוד המלצות עקרוניות שהוגשו על ידי צוות משרדי אשר מונה על ידי המנהלת הכללית של משרד החקלאות ופיתוח הכפר (להלן – המשרד) ביום י"ח בתמוז התשס"ו (4 ביולי 2007), לשם גיבוש תוכני החוק המוצע (להלן – הצוות המשרדי).

לפי צו הפיקוח הגורם המוסמך לפקח על מזון לבעלי חיים הוא מנהל השירותים להגנת הצומח ולביקורת במשרד. מצב זה לא עוגן בחוק המוצע, משום שמזון לבעלי חיים הוא תשומה מרכזית בהליכי הייצור האינטנסיביים של בעלי חיים ותוצרתם, ויש לו נגיעה ישירה לסיכונים להפצת מחלות בעלי חיים ולנושא בטיחות התוצרת מן החי. מגוון המוצרים המשמשים היום לייצור מזון לבעלי חיים בדרך של עיבוד תעשייתי או חצי תעשייתי, או המוגשים ישירות להזנת בעלי החיים, הולך ומתרחב. ישנו שימוש רחב בחומרי לוואי בתעשיית המזון ממקורות שונים עם פוטנציאל זיהומי גדול יותר מן המזונות המסורתיים, ועם השלכות ישירות על בריאות בעלי החיים הניזונים מהם. על כן, הגורם המתאים לפיקוח על הנושא הוא מנהל השירותים הווטרינריים במשרד (להלן – המנהל).

הסדרת הנושא בחקיקה עדכנית ומקיפה נדרשת בשל הצורך להבטיח את בריאותם של בעלי חיים בכלל ובעלי חיים המשמשים לייצור מזון בפרט, ואת בטיחותם ובריאותם של מוצרי המזון המיוצרים מבעלי חיים או מתוצרתם. הסדרת כל ההיבטים הבטיחותיים הכרוכים בייצור ובשיווק של מזון לבעלי חיים היא חוליה מרכזית בהבטחת שרשרת הבטיחות של ייצור מזון מן החי על פי התפיסה המקובלת בעולם המערבי של פיקוח ועקיבה "מהחווה לצלחת" ("Farm To Fork"). יצוין כי החוק המוצע מיועד לטפל בעקיבה אחר המזון לבעלי חיים משלב הייצור ועד להזנת בעל החיים, וזאת כדי לאפשר בעתיד עקיבה אחר תהליכי הייצור והשיווק עד לשלב השיווק של מזון לאדם (שלב שהוא באחריות משרד הבריאות על פי החקיקה כיום).

החוק המוצע מבטא את העמדה המקצועית המשתקפת בחקיקה העדכנית בעולם המערבי, ולפיה האחריות, הן לבטיחות המוצר והן לאיכותו, מוטלת על היצרן, כאשר המדינה מפעילה פיקוח עליון על מנגנוני הייצור, היבוא והשיווק, ברמות משתנות בהתאם למדיניות ניהול סיכונים.

בהתאם למודלים המקובלים במדינות המפותחות, העקרונות המאפיינים את תחומי האחריות של יצרני המזון לבעלי חיים הם:

- א. חובת ייצור ושיווק מוצרים בטיחותיים, והחלת אחריות מלאה על היצרנים לכך.
- ב. יישום מנגנוני עקיבה – Traceability – לזיהוי מהיר של שרשרת הייצור והשיווק של המוצר הסופי עד לחומרי הגלם, במלואה.
- ג. שקיפות מלאה של תהליך הייצור והשיווק ודיווח מידי על כל תקלה במהלכו.
- ד. אחריות היצרנים והמשווקים לפנות עצמאית מהשוק, במהירות המרבית ובשקיפות המלאה, מוצרים שהם פגומים בהיבטים שהחוק מטפל בהם (Recall), וכן פינוי כאמור על פי הוראה של הרשות המוסמכת.
- ה. חיוב היצרנים בהליך מובנה וקבוע של זיהוי כשלים אפשריים בהליך הייצור הכולל שעלולים לגרום למפגעים בטיחותיים במזון לבעלי חיים.
- ו. חיוב היצרנים בשיתוף פעולה מלא עם הרשויות המוסמכות בכל פעילות הנדרשת לשם הקטנת סיכונים.
- החוק המוצע עוסק גם בפיקוח הנדרש על מזון לבעלי חיים שמיוצר במשק חקלאי בעבור בעלי חיים באותו משק (כגון קש וחציר), ושאינו נרכש מגורם חיצוני שעיסוקו בייצור מזון לבעלי חיים. בהתאם למטרות החוק, נדרש שגם מזון לבעלי חיים שיוצר במשק החקלאי שלא לצורך שיווקו, יהיה נתון לפיקוח וכפוף לסטנדרטים של בטיחות מינימלית. החוק אינו קובע הסדרי פיקוח על מזון לבעלי חיים הנצרך על ידי בעל החיים במרעה טבעי, ועל כן הזנת בעל חיים במרעה טבעי הוחרגה מתחולת החוק.
- על פי המלצות הצוות המשרדי, על החוק להתייחס גם להיבטים התזונתיים והאיכותיים שיאפיינו את ייצור המזון לבעלי חיים, ואולם זאת באופן מוגבל ביחס להיבטי הבטיחות, על יסוד התפיסה שככלל היבטים של איכות המזון לבעלי חיים צריכים להשתקף בפן המסחרי של העיסוק במזון לבעלי חיים כחלק מדרישות הצרכנים. עמדה זו משתקפת בנוסח החוק המוצע, שלפיו מזון לבעלי חיים וחומרי גלם ייוצרו ויאוחסנו בתנאי איכות נאותים, ובלבד שיש להם קשר ישיר לבטיחות המזון לבעלי חיים. על כן, ייקבעו בתקנות מכוח החוק המוצע תקני איכות בסיסיים בלבד, הן של חומרי הגלם והן של מזון מעובד לבעלי חיים (כפי שמתבצע כיום לגבי גרעינים וכוספאות). שיש להם קשר ישיר להיבט הבטיחות, כגון רמת לחות, רמת גופים זרים וסף שבר של גרעינים.

## הצעת חוק הפיקוח על מזון לבעלי חיים, התשע"ב-2012

### פרק א': מטרת החוק

1. מטרתו של חוק זה לקבוע הסדרי פיקוח על ייצור מזון לבעלי חיים ושיווקו, לשם הגנה על בריאות הציבור, בריאות בעלי החיים ורווחתם, בהתאם לעקרונות הוהירות המונעת.

### פרק ב': הגדרות

2. בחוק זה –
1. "בעל חיים" – כל יצור חי למעט אדם ומיקרואורגניזם;  
"היתר" – היתר שניתן לפי סעיף 3;  
"הוועדה המקצועית המייעצת" – הוועדה שמונתה לפי סעיף 31(א);  
"זיהום" – זיהום של מזון לבעלי חיים באחד מאלה:  
(1) חומר רעיל או חומר מזהם אחר, למעט שימוש כדין בתכשיר כימי לפי חוק הגנת הצומח או ייצור כדין של מזון רפואי לבעלי חיים;  
(2) מחולל מחלה;  
(3) עצם זר או גוף זר, למעט זיהום כאמור מסוג ובכמות שלא ניתן למנוע את הימצאותם במזון לבעלי חיים באמצעי זהירות סבירים;  
"חומר גלם" – חומר או תערובת של חומרים המיועדים לשמש רכיב במזון לבעלי חיים;  
"חומר גלם מותר" – חומר גלם המנוי ברשימת חומרי הגלם המותרים בשימוש שקבע השר לפי סעיף 8(א);

## ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 2 להגדרת "בעל חיים" – המונח "בעל חיים" מוגדר באופן רחב ככל האפשר, בשל מטרת החוק להסדיר את כלל ההיבטים הנוגעים לייצור מזון לבעלי חיים, על כל סוגיהם. זאת, בהתאם להמלצות הצוות המשרדי, שלפיהן החוק יסדיר ייצור, ייבוא ושיווק של מזון לבעלי חיים המיועד להזנת מספר רב וסוגים שונים של בעלי חיים, לרבות חיות מחמד.

להגדרה "זיהום" – מונח זה מתייחס לסוגי זיהומים ופגמים שונים שעלולים להימצא במזון לבעלי חיים, למעט "חומר מויק" שיימנה בתקנות לפי סעיף 7 לחוק. המונח כולל זיהום במדינות אחרות, שלפיה לא תיכלל בחוק רשימה של חומרים אסורים בשימוש לצורך הכנת מזון לבעלי חיים, אלא תיקבע רשימה פוּוֹיטִיבִית של חומרים המותרים בשימוש להזנת בעלי חיים. זאת בשל המאפיין המקומי המובהק של חומרי הגלם שבהם נעשה שימוש בישראל והצורך לבצע הערכת סיכונים עצמאית לגבי כל חומר וחומר בנפרד.

סעיף 1 הסעיף המוצע קובע את מטרת החוק, שהיא יצירת מסגרת חוקית כוללת ומקיפה לפיקוח על מזון לבעלי חיים על כל צורותיו השונות, בהתאם לתפיסת פיקוח עדכנית שתבטיח שהמזון המוגש לבעלי חיים יהיה באיכות גבוהה, הן בהיבט הבטיחותי והן בהיבט התזונתי.

הסדרי הפיקוח לפי החוק ייקבעו בהתאם ל"עקרונות הוהירות המונעת" (The Precautionary Principle), שמשמעותו היא שבתנאים של חוסר ודאות לעניין הסכנות לבריאות האדם העלולות לנבוע מפעילות מסוימת, על הרשויות המוסמכות לפקח על פעילות זו, לנקוט משנה זהירות ולהטות את הפעילות המסוכנת לנתיבים שיצמצמו את סיכונה (ר' למשל עת"מ (תל-אביב-יפו) 1422/02 הוועדה המקומית לתכנון ובנייה רעננה נ' פלאפון תקשורת בע"מ (2006), פורסם באתר נבו).

הכללת רווחת בעלי החיים בין מטרות החוק, נובעת מהתפיסה המקצועית הרווחת בעולם שלפיה נושא רווחת בעלי החיים מטופל כחלק בלתי נפרד מהנושא הווטרינרי של בריאות בעלי החיים ובריאות הציבור. החוק המוצע מבטא תפיסה זו שלפיה נושא בריאות בעלי החיים, מזוהם ורווחתם הם נושאים הכרוכים ומשולבים זה בזה.

- "חומר מוזיק" – חומר המנוי ברשימת החומרים המוזיקים שקבע השר לפי סעיף 7(א);
- "חוק הגנת הצומח" – חוק הגנת הצומח, התשט"ז-1956<sup>1</sup>;
- "ייצור" – לרבות גידול צמח המשמש להזנת בעלי חיים, אריזה ואריזה מחדש של מזון לבעלי חיים, שינוי הרכבו של מזון לבעלי חיים, צורתו, טיבו או איכותו, ולרבות ייצור כאמור של מזון לבעלי חיים שלא לצורך שיווק;
- "ייצור קלאי ראשוני" – גידול צמחים, לרבות הכנת שטח הגידול, זריעה, שתילה, גידול ואסיף;
- "מזון" – כהגדרתו בפקודת בריאות הציבור (מזון) [נוסח חדש], התשמ"ג-1983<sup>2</sup>;
- "מזון לבעלי חיים" – כל חומר או תערובת של חומרים המשמשים להזנת בעלי חיים, לרבות חומר גלם ותוסף ולמעט –
- (1) מים;
- (2) צמח הנאכל על ידי בעלי חיים במרעה טבעי;
- (3) סם מרפא ותכשיר רפואי;
- "מזון רפואי לבעלי חיים" – מזון לבעלי חיים המכיל סם מרפא ותכשיר רפואי;
- "מחולל מחלה" – חיידק, נגיף, פטרייה, פריון (prion) ורעלן או רכיב שלהם, העלולים לגרום למחלה;
- "מחלה" – כהגדרתה בפקודת מחלות בעלי חיים;
- "המנהל" – מנהל השירותים הווטרינריים במשרד החקלאות ופיתוח הכפר או עובד המדינה שהוא הסמיך לעניין חוק זה, כולו או חלקו;
- "מפקח" – מי שמונה למפקח לעניין חוק זה לפי סעיף 25;
- "סם מרפא" ו"תכשיר רפואי" – כהגדרתם בפקודת הרוקחים [נוסח חדש], התשמ"א-1981<sup>3</sup>;
- "פקודת מחלות בעלי חיים" – פקודת מחלות בעלי חיים [נוסח חדש], התשמ"ה-1985<sup>4</sup>;

## ד ב ר י ה ס ב ר

הגדרת "ייצור קלאי ראשוני" – הוספה בהתאם למונח המקובל בחקיקה לעניין מזון לבעלי חיים באיחוד האירופי – Primary production. אף פעולות של ייצור קלאי ראשוני של מזון לבעלי חיים, הכוללות גידול צמחים, פעולות הכנה לקראת גידול צמחים ואיסוף צמחים נכללות בהגדרת "ייצור", ואולם מוצע לקבוע לגביהן הסדרי פיקוח מתאימים בתקנות.

להגדרה "מזון לבעלי חיים" – בהתאם למטרת החוק, הגדרה זו היא רחבה וכוללת כל חומר המשמש להזנת בעלי חיים, לרבות חומר גלם ותוסף אך למעט מים, צמח הנאכל על ידי בעל חיים במרעה טבעי ותרופות.

להגדרה "חומר מוזיק" – רשימת החומרים המוזיקים והשיעורים המרביים המותרים של חומרים אלה תיקבע בתקנות, בהתאם למקובל במדינות המפותחות ועל יסוד ידע מקצועי בין-לאומי. ברשימה זו ייכללו שאריות חומרי הדברה לשימוש בצמחים, קוטלי חרקים, מיקוטוקסינים, מתכות כבדות וחומרים טבעיים בלתי רצויים, שלגביהם נקבעו רמות מרביות מותרות בסוגים שונים של מזונות לבעלי חיים.

להגדרות "ייצור" ו"ייצור קלאי ראשוני" – הגדרת "ייצור" מנוסחת באופן רחב נוכח מטרת החוק להסדיר את כל ההיבטים הקשורים בייצור מזון לבעלי חיים, על כל שלביו, ובכלל זה גידול צמחים, ייצור מזון לבעלי חיים לצרכים פנימיים של אותו משק ושלא לצורך שיווק לאחר, אריזה ואריזה מחדש.

<sup>1</sup> ס"ח התשט"ז, עמ' 79.

<sup>2</sup> דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 36, עמ' 749.

<sup>3</sup> דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 35, עמ' 694.

<sup>4</sup> ס"ח התשמ"ה, עמ' 84.

”צמח” – כהגדרתו בחוק הגנת הצומח;

”רופא וטרינר” – כהגדרתו בחוק הרופאים הווטרינריים, התשנ”א-1991<sup>5</sup>;

”שיווק” – כל אחד מאלה:

- (1) מכירה, גרם מכירה, הכנה או החזקה לשם מכירה, הצעה למכור;
- (2) פרסום, הצגה, שמירה, הובלה, משלוח או מסירה לשם מכירה;
- (3) העברה, החלפה, המרה או הספקה בדרך אחרת, בין בתמורה ובין שלא בתמורה;
- (4) ייבוא וייצוא;

”השיעור המרבי המותר” – השיעור המרבי המותר להימצאות חומר מזיק במזון לבעלי חיים, שקבע השר לפי סעיף 7(א);

”השר” – שר החקלאות ופיתוח הכפר;

”תוסף” – כל חומר המוגש לבעלי חיים, בין כתוספת למזון אחר לבעלי חיים או למים ובין בנפרד, אשר נועד להשפיע באופן חיובי על העניינים המפורטים להלן, לרבות ויטמינים, מינרלים, חומצות אמינו, מיקרואורגניזמים וחיידקים פרוביוטיים וכן תמצית, מיצוי, רכיב, תוצר פירוק, נגזרת או תערובת שלהם, ולמעט תכשיר ותרכיב:

- (1) הצרכים התזונתיים של בעל חיים, בריאותו או רווחתו;
- (2) המאפיינים או התכונות של מזון לבעלי חיים;
- (3) המאפיינים או התכונות של בעל חיים או של מזון המופק ממנו, לרבות ביצועי בעל החיים ותפוקתו;
- (4) ההשלכות הסביבתיות של גידול בעלי חיים והפקת מזון מהם;

”תכשיר” – כל אחד מאלה:

- (1) סם מרפא ותכשיר רפואי;
- (2) מזון רפואי לבעלי חיים;
- (3) תכשיר הדברה או חיטוי לפי פקודת מחלות בעלי חיים;

”תרכיב” – נסיוב (Serum), תרכיב (Vaccine), וכל מוצר ביולוגי שהופק מחיידק, נגיף או טפיל שהם מחוללי מחלה.

## ד ב ר י ה ס ב ר

למזון לבעלי חיים או למים, במטרה להשפיע באופן חיובי על הצרכים, המאפיינים וההשלכות המפורטים בה. הגדרה זו כוללת גם תוספים המיועדים להזנה בנפרד ממזון אחר לבעלי חיים, המוגדרים באירופה כ-”Complementary Feed”.

הגדרה זו אינה כוללת תרופות, מזון רפואי לבעלי חיים, תכשירי חיטוי או הדברה וכן מוצרים ביולוגיים כגון חיסונים ותרכיבים לבעלי חיים, שהפיקוח עליהם מוסדר בחקיקים אחרים.

להגדרה ”שיווק” – בדומה להגדרות האחרות בחוק, הגדרה זו מנוסחת אף היא באופן רחב, וכוללת גם ייבוא וייצוא. לעניין ייבוא ייקבעו הוראות מיוחדות בתקנות לפי החוק.

להגדרה ”תוסף” – ההגדרה מבוססת על המונח המקובל ”Additive” בחקיקה האירופית לעניין תוספים במזון לבעלי חיים Regulation (EC) No. 1831/2003 on Additives for animal nutrition use in animal nutrition. בהתאם להגדרה באירופה, גם הגדרה זו היא הגדרה תכליתית, אשר חלה על כל סוגי תוספי המזון והתזונה לבעלי חיים, המיועדים להוספה

<sup>5</sup> ס”ח התשנ”א, עמ’ 76.

## פרק ג': ייצור ושיווק

3. (א) לא ייצר אדם מזון לבעלי חיים ולא ישווקו, אלא בהיתר מאת המנהל ובהתאם חובת קבלת היתר לתנאיו.
- (ב) על אף האמור בסעיף קטן (א) –
- (1) ייצור חקלאי ראשוני של מזון לבעלי חיים שהוא חומר גלם מותר, אינו טעון היתר;
- (2) ערבוב של לא יותר משני חומרי גלם מותרים מייצור חקלאי ראשוני, במזון לבעלי חיים שניתן היתר לייצורו, למעט תוסף, לשם הגשה מיידית לבעלי חיים, אינו טעון היתר;
- (3) ערבוב של לא יותר משלושה חומרי גלם מותרים מייצור חקלאי ראשוני, לשם הגשה מיידית לבעלי חיים, אינו טעון היתר;
- (4) השר רשאי, לאחר התייעצות בוועדה המקצועית המייעצת, לקבוע סוגי מזון לבעלי חיים שייצורם או שיווקם אינו טעון היתר, אם יוצרו כדין כדי לשמש מזון לבני אדם, ובלבד שהם חומרי גלם מותרים או שיוצרו מחומרי גלם מותרים.
- (ג) אין באמור בסעיף קטן (ב)(1) עד (3) כדי לפטור מהוראות בדבר ייצור חקלאי ראשוני, ככל שנקבעו לגבי אותו סוג של מזון לבעלי חיים לפי סעיף 36(ב)(2).
4. (א) המנהל רשאי לתת היתר לייצור ולשיווק של מזון לבעלי חיים, לסרב לתתו, להתנותו בתנאים או לשנותו, בכפוף להוראות שנקבעו לפי סעיף 36(ב)(1).
- (ב) דחה המנהל בקשה להיתר, יודיע על כך למבקש בהודעה מנומקת בכתב.
- (ג) תוקפו של היתר הוא לחמש שנים מיום נתינתו, או לתקופה קצרה יותר שקבע בו המנהל בהתאם למאפיינים ולסוג של המזון לבעלי חיים, והוא יינתן ויחודש במועדים ובתנאים שנקבעו לפי סעיף 36(ב)(1).
5. (א) לא יינתן היתר לייצור מזון לבעלי חיים, אם קיים חשש לאחד מאלה:  
(1) הוא ייוצר מחומר גלם שאינו חומר גלם מותר;

## ד ב ר י ה ס ב ר

גלם מייצור חקלאי ראשוני והגשתם לבעלי החיים באותו משק, בלא צורך בקבלת היתר מהמנהל. כמו כן נקבע כי מקום בו ייקבעו בתקנות הוראות לעניין אופן הייצור הראשוני (כגון פרוטוקולי גידול לגבי גידולי שדה), אין בפטור מהיתר כדי לפטור מחובת קיום הוראות אלה.

סוג נוסף של ייצור מזון לבעלי חיים, יכול שיהיה פטור מחובת ההיתר, והוא מזון לבעלי חיים שהוא תוצר לוואי של תעשיית המזון לאדם. לעניין זה מוצע לקבוע את סמכות השר לקבוע כי ייצורם או שיווקם של סוגי מזון אלה יהיה פטור מחובת היתר, ובלבד שהם חומרי גלם מותרים או שיוצרו מחומרי גלם כאמור.

**סעיפים 6 ו-4** כאשר מוגשת למנהל בקשה להיתר לייצור ולשיווק מזון לבעלי חיים, הוא יהיה רשאי לתת את ההיתר, לסרב לתתו, להתנותו בתנאים או לשנותו. אם דחה המנהל בקשה להיתר, עליו להודיע על

פרק ג' בפרק המוצע קבועים התנאים הבסיסיים לייצור כללי ולשיווק מזון לבעלי חיים. תנאים אלה מבוססים על שלושה נדבכים עיקריים: החובה לקבל היתר ממנהל השירותים הווטרינריים לייצור ולשיווק מזון לבעלי חיים, האיסור לכלול במזון לבעלי חיים חומר מזיק בשיעור העולה על השיעור המרבי המותר, והחובה לייצר את המזון לבעלי חיים מחומר גלם מותר בלבד. כמו כן מופיעות בפרק זה הוראות לעניין זיהום מזון לבעלי חיים ואיסור ייצור או שיווק של מזון לבעלי חיים שזוהם.

**סעיף 3** סעיף זה קובע את אחד התנאים הבסיסיים האמורים – החובה לייצר או לשווק מזון לבעלי חיים רק בהיתר מאת המנהל, וכן הוא קובע את סוגי הייצור הפטורים מחובת היתר: ייצור חקלאי ראשוני של חומר גלם מותר, וערבוב של עד שלושה חומרי גלם מותרים או שני חומרי גלם מותרים במזון אחר לבעלי חיים שניתן היתר לייצורו, לצורך הגשה מיידית לבעל חיים. מטרת סעיף הפטור היא לאפשר את המשך הפעילות המקובלת והנהוגה כיום בחלק ממשקי בעלי החיים, של ערבוב חומרי

(2) הוא יכול חומר מזיק בשיעור העולה על השיעור המרבי המותר;

(3) במהלך ייצורו הוא יזוהם.

(ב) לא יינתן היתר לשיווק מזון לבעלי חיים אם מתקיים בו אחד מאלה:

(1) הוא מזוהם;

(2) הוא מכיל חומר מזיק בשיעור העולה על השיעור המרבי המותר;

(3) הוא מיוצר מחומר גלם שאינו חומר גלם מותר, למעט אם הוא מזון לבעלי

חיים כאמור בסעיף 8(ג)(1) ו-2.

(ג) המנהל רשאי להתנות מתן היתר בביצוע בדיקות למזון לבעלי חיים במעבדה שהוכרה לפי סעיף 34.

(ד) לא יינתן היתר לייצור או לשיווק של מזון לבעלי חיים, אלא אם כן –

(1) מתקיימים תנאי בטיחות נאותים, בהתאם לתקנות לפי סעיף 36(ב)(9) ו-10, במבנה, במקום, במיתקנים ובמכונות לייצור ולאחסון המזון לבעלי חיים ובאמצעי האריזה והתובלה שלו;

(2) מתקיימים במבנה, במיתקנים ובתהליך לייצור של המזון לבעלי חיים תנאי ייצור נאותים, לרבות נהלים לזיהוי כשלים ולניתוח סיכונים בתהליך הייצור ככל שנקבעו תנאים כאמור לגבי אותו סוג של מזון לבעלי חיים לפי סעיף 36(ב)(3);

(3) המזון לבעלי חיים יוצר בהתאם לנהלי בקרת איכות, ככל שנקבעה דרישה לקיומם של נהלים כאמור לגבי אותו סוג של מזון לבעלי חיים, לפי סעיף 36(ב)(11).

6. (א) המנהל רשאי להשעות היתר או לבטלו, בכפוף להוראות שנקבעו לפי סעיף 36(ב)(1).

השעיה או ביטול של היתר

## ד ב ר י ה ס ב ר

על כן, במסגרת ההיתר תיבדק עמידת היצרן בקיום הוראות כלליות שנקבעו לעניין בטיחות הייצור, האריזה, האחסנה וההובלה של המזון לבעלי חיים. החובה לקיים תנאי בטיחות נאותים בהחסנה ותובלה חלה גם על משווקי מזון לבעלי חיים, וקיומם יהיה תנאי למתן היתר שיווק.

עוד מוצע לעניין סוגים רבים של מזונות לבעלי חיים טוטל חובה על היצרנים לפעול בתנאי ייצור נאותים (GMP Good Manufacturing Practice), או בהסדר דומה אחר של תנאי בקרת איכות (Quality Control). תנאים אלה כוללים קיום נוהל לאבטחת איכות ובקרה עצמית או חיצונית על יישומו, תנאי תברואה נאותים וקיומה של תכנית לקידום בטיחות המזון לבעלי חיים לרבות ניתוח סיכונים בנקודות קריטיות (HACCP – Hazard Analysis Critical Control Points) או תכנית דומה אחרת.

תנאי ה-GMP יקבעו, בין השאר, נוהלי בקרה של היצרנים על הנקודות הקריטיות בתהליך הייצור, לרבות לבדיקת שאריות חומרים מסוכנים וגופים זרים בחומרי הגלם הנכנסים להליך הייצור. תנאי הייצור הנאותים שעל פיהם יחויבו המפעלים לפעול, יכללו בין השאר הקפדה על רמת לחות קריטית נאותה שתניעם קלקול, עיפוש ותחלואה,

כך למבקש בהודעה מנומקת בכתב. תוקפו של היתר הוא לחמש שנים מיום נתינתו או לתקופה קצרה יותר שקבע בו המנהל בהתאם למאפיינים ולסוג של המזון לבעלי חיים.

המנהל רשאי להשעות היתר או לבטלו, בכפוף להוראות שנקבעו לפי סעיף 36(ב)(1) המוצע, ואולם המנהל לא ישעה או יבטל היתר אלא אם כן הודיע על כך בכתב לבעל ההיתר 14 ימים לפחות לפני השעיה או הביטול, ונתן לו הזדמנות להשמיע את טענותיו לפניו בכתב או בעל פה.

סעיף 5 במסגרת התנאים למתן היתר לייצור ולשיווק מזון לבעלי חיים, ייבדק קיומם של תנאי הבסיס: העדר חשש לנוכחות זיהום או לנוכחות חומר מזיק בשיעור העולה על השיעור המותר, וייצור מחומרי גלם מותרים בלבד. נוסף על כך ייבדק קיומם של תנאי בטיחות נאותים לייצור המזון לבעלי חיים, וכן תנאי ייצור נאותים ונוהלי בקרת איכות, ככל שנקבעו דרישות לקיומם של תנאים ונהלים כאמור לאותו סוג של מזון לבעלי חיים בתקנות לפי החוק המוצע.

בהוראה זו בא לידי ביטוי העיקרון ולפיו האחריות לביטוח המזון לבעלי חיים ולאיכותו מוטלת על היצרן.



(ב) המנהל לא ישעה או יבטל היתר אלא אם כן הודיע על כך בכתב לבעל ההיתר, 14 ימים לפחות לפני ההשעיה או הביטול, ונתן לו הזדמנות להשמיע את טענותיו לפניו בכתב או בעל פה.

7. (א) השר, בהתייעצות עם הוועדה המקצועית המייעצת, יקבע רשימה של חומרים מוזיקים ואת השיעור המרבי המותר שלהם במזון לבעלי חיים, ורשאי הוא לקבוע שיעורים מרביים שונים לסוגים שונים של מזון לבעלי חיים.

(ב) לא ייצר אדם מזון לבעלי חיים, לא ישווקו ולא יעשה בו שימוש להזנת בעלי חיים, אם הוא מכיל חומר מזיק בשיעור העולה על השיעור המרבי המותר.

(ג) נמצא במזון לבעלי חיים חומר מזיק בשיעור העולה על השיעור המרבי המותר, חוקה שמי שייצרו היה מודע להימצאות החומר המזיק במזון לבעלי חיים ולשיעורו, אלא אם כן הוכיח שעשה כל שניתן כדי למנוע הימצאות חומר מזיק בשיעור העולה על השיעור המרבי המותר במזון לבעלי חיים.

(ד) סעיף קטן (ג) לא יחול לגבי מזון לבעלי חיים שמתקיימים בו כל אלה:

(1) הוא יוצר שלא לצורך שיווק;

(2) הוא נועד להזנת בעלי חיים שאינם משמשים לייצור מזון.

8. (א) השר, בהתייעצות עם הוועדה המקצועית המייעצת, יקבע רשימה של חומרי גלם המותרים בשימוש לעניין חוק זה.

(ב) לא ייצר אדם מזון לבעלי חיים, לא ישווקו ולא יעשה בו שימוש להזנת בעלי חיים המשמשים לייצור מזון, אלא אם כן הוא חומר גלם מותר או שהוא יוצר מחומר גלם מותר.

## ד ב ר י ה ס ב ר

בסעיף קטן (ג) מוצע לקבוע חוקת ידיעה של מי שייצר מזון לבעלי חיים המכיל חומר מזיק בשיעור העולה על השיעור המותר, אלא אם כן הוכיח שעשה ככל יכולתו כדי למנוע הימצאות החומר המזיק כאמור במזון לבעלי חיים שייצר. חוקה זו נובעת מההיגיון שלפיו מי שייצר מזון לבעלי חיים מודע לתכולתו והרכבו ואחראי לבטיחותו. חוקה זו אינה חלה אם מתקיימים שני תנאים מצטברים: אם המזון לבעלי חיים יוצר שלא לצורך שיווק, ואם הוא יועד להזנת בעל חיים שאינו משמש לייצור מזון. בהוראה זו הכוונה למצב שבו אדם מכין בעבור חיית מחמד שבהחזקתו מזון לבעלי חיים, שלא לצורך שיווק. ככל שיימצא במזון לבעלי חיים כאמור מוזיק בשיעור העולה על השיעור המותר, אין זה סביר לקבוע חוקת ידיעה בעניין זה בנסיבות אלה. עם זאת, העדר החוקה אינו פוסל מאחריות – החובה להימנע מהזנת חיית מחמד במזון לבעלי חיים כאמור חלה גם במקרה זה.

סעיף 8 בסעיף זה מוצע להסמיך את השר לקבוע רשימה של חומרי גלם מותרים לפי החוק. בניגוד לחומרים המוזיקים שיימנו אף הם בתקנות בהתאם לידע מקצועי בין-לאומי, לחומרי הגלם המותרים יש היבט מקומי מובהק, בהתאם לסוגי החומרים הזמינים בכל מדינה ואזור. כאמור, לאחר בחינת ההסדרים הקיימים בעולם, מוצע שלא לקבוע רשימה של חומרי גלם אסורים אלא רשימה פוזיטיבית של חומרי גלם המותרים בשימוש להזנת

ויהיו תואמים את אופי המוצר ואת דפוסי הייצור של מזון לבעלי חיים ומוצריהם.

האחריות לקיום כל תקני הבטיחות ולפעילות על פי ה-GMP תחול בראש ובראשונה על היצרן הבורד, בין אם מדובר בייצור מסחרי ובין אם מדובר בייצור מזון לבעלי חיים שלא לצורך שיווק אלא לצורך שימוש במשקו של היצרן.

יצוין, כי אין מדובר בהוראות המגבילות את העיסוק בייצור מזון לבעלי חיים או בשיווק, אלא בתנאים מהותיים לייצורו ולשיווקו של מזון כאמור. על כן, לא ייכללו בהוראות לעניין היתרים לפי החוק תנאים לעניין הגבלת גיל, חובת אזרחות או מגבלה אחרת על חופש העיסוק של העוסקים בתחום.

סעיף 7 בסעיף זה מוצע להסמיך את השר לקבוע רשימה של חומרים מוזיקים ואת השיעור המרבי המותר לקיומם במזון לבעלי חיים. רשימת החומרים המוזיקים היא רשימה המבוססת על ידע מקצועי בין-לאומי והיא תיקבע בהתייעצות עם הוועדה המקצועית המייעצת לפי סעיף 31 המוצע, בדומה להסדרים הנהוגים במדינות המפותחות לעניין זה. כמו כן מוצע לקבוע בסעיף זה איסור על ייצור ושיווק מזון לבעלי חיים המכיל חומר מוזיק בשיעור העולה על השיעור המותר ואיסור על הזנת בעל חיים במזון לבעלי חיים המכיל חומר מוזיק בשיעור העולה על השיעור המותר.

(ג) סעיף קטן (ב) לא יחול על שיווק ושימוש במזון לבעלי חיים שמתקיימים בו כל אלה:

- (1) הוא יובא בהתאם להוראות חוק זה;
- (2) הוא מיועד להזנת בעלי חיים שאינם משמשים לייצור מזון;
- (3) הוא עבר תהליך עיבוד, שאינו תהליך של שטיפה, מיון, ברירה או אריזה בלבד.

9. תוספים מותרים (א) השר, בהתייעצות עם הוועדה המקצועית המייעצת, יקבע רשימה של תוספים מותרים, שעל פי הערכות מדעיות אין להם השפעה מזיקה על בריאות האדם, על בריאות בעלי חיים או על הסביבה.

(ב) לא ייצר אדם תוסף, לא ישווקו ולא יעשה בו שימוש להזנת בעל חיים המשמש לייצור מזון, אלא אם כן הוא מנוי ברשימת התוספים המותרים שקבע השר לפי סעיף קטן (א) (להלן – תוסף מותר).

10. זיהום מזון לבעלי חיים לא יזהם אדם מזון לבעלי חיים, לא ייצר מזון מזהם לבעלי חיים, לא ישווקו ולא ישתמש בו.

11. שימוש במים במזון לבעלי חיים לא ישתמש אדם במים לייצור מזון לבעלי חיים, למעט להשקיית צמח בשטח הגידול, אלא אם כן הם מי שתייה; לענין זה, "מי שתייה" – כהגדרתם בסעיף 52 לפקודת בריאות העם, 1940<sup>6</sup>, ובלבד שמתקיימים בהם התנאים התברואתיים שנקבעו לפי סעיף 52 לפקודה האמורה.

12. סימון מזון לבעלי חיים (א) מי שמייצר מזון לבעלי חיים לשם שיווקו, חייב לסמנו בתווית סימון או בדרך אחרת המתאימה לסוג המזון לבעלי חיים או לייעודו, כפי שקבע המנהל בהיתר כאמור בסעיף קטן (ב) ובהתאם להוראות שנקבעו לפי סעיף 36(ב)(7) (להלן – סימון מאושר).

## ד ב ר י ה ס ב ר

מוצע לקבוע בסעיף זה איסור על ייצור ושיווק תוסף שאינו תוסף מותר, ואיסור על הזנת בעל חיים המשמש לייצור מזון בתוסף שאינו תוסף מותר.

סעיף 10 מוצע לקבוע איסור על זיהום מזון לבעלי חיים, ואיסור על ייצור מזון מזהם, שיווקו ושימוש בו. כאמור לעיל, המונח כולל זיהום בחומר רעיל, במחולל מחלה, בעצם זר או בגוף זר, למעט אם הם מסוג או בכמות שלא ניתן למנוע את הימצאותם במזון לבעלי חיים באמצעי זהירות סבירים.

סעיף 11 מוצע לקבוע חובה לעשות שימוש במים באיכות תברואתית של מי שתייה, לצורך ייצור מזון לבעלי חיים, למעט לצורך השקיית צמחים בשטח גידולם.

סעיף 12 סעיף זה קובע את חובת הסימון של מזון לבעלי חיים בסימון מאושר (להלן – סימון מאושר). בהתאם להוראות שייקבעו בתקנות לפי סעיף 36(ב)(7) וכן בתנאי ההיתר, סעיף זה נותן ביטוי מעשי לאחד מהעקרונות היסודיים העומדים בבסיסה של תפיסת הפיקוח העדכנית, עקרון השקיפות והעקיבה (Traceability) של תהליכי הייצור. הוראות מפורטות בעניין סימון מזונות לבעלי חיים

בעלי חיים בישראל. קביעת הרשימה בתקנות ושינויה ייעשו לאחר התייעצות עם הוועדה המקצועית המייעצת לפי סעיף 31 המוצע. כמו כן מוצע לקבוע בסעיף זה איסור על ייצור ושיווק מזון לבעלי חיים שאינו חומר גלם מותר או שיוצר מחומר גלם שאינו חומר גלם מותר ואיסור על הזנת בעל חיים במזון לבעלי חיים כאמור.

בסעיף קטן (ג) מוצע לקבוע פטור מההוראות לעניין חומרי גלם מותרים לגבי מוצרי מזון לבעלי חיים שיובאו ממדינות אחרות, שעברו עיבוד ואשר מיועדים להזנת בעלי חיים שאינם משמשים לייצור מזון. לגבי סוגים אלה של מזון לבעלי חיים, ובשל היותם מעובדים ומיובאים כדין, אין הכרח לקבוע שייוצרו דווקא מחומרי הגלם המקומיים המותרים, אשר יש להם היבט מקומי מובהק.

סעיף 9 בסעיף זה מוצע להסמיך את השר לקבוע רשימה של תוספים מותרים לפי החוק, ובלבד שעל פי הערכות מדעיות אין להם השפעה מזיקה על בריאות האדם, על בריאות בעלי חיים או על הסביבה. קביעת הרשימה בתקנות ושינויה ייעשו לאחר התייעצות עם הוועדה המקצועית המייעצת לפי סעיף 31 המוצע. כמו כן

<sup>6</sup> ע"ר 1940, תוס' 1, עמ' (ע) 191, (א) 239.

(ב) המנהל יקבע בתנאי היתר לייצור או לשיווק מזון לבעלי חיים, את אופן סימון המזון לבעלי חיים, לרבות נוסח הכיתוב שיופיע בסימון, בהתאם לתקנות לפי סעיף 36(ב) (1) ו־7).

(ג) לא יסמן אדם מזון לבעלי חיים בסימון שאינו מתאר נכונה את תכולתו, הרכבו או נתונים אחרים בקשר אליו שיש לציינם בהתאם להוראות שנקבעו לפי סעיף 36(ב)7).

(ד) לא ישווק אדם מזון לבעלי חיים אלא אם כן הוא מסומן בסימון מאושר המתאר נכונה את הנתונים השונים הנוגעים אליו כאמור בסעיף קטן (ג).

(ה) לא יעשה אדם שימוש במזון לבעלי חיים להזנת בעלי חיים המשמשים לייצור מזון, אלא אם כן הוא מסומן בסימון מאושר.

13. (א) לא יעשה אדם שימוש במזון לבעלי חיים, להזנת בעלי חיים המשמשים לייצור מזון, אלא בהתאם להוראות השימוש המפורטות בסימון המאושר, ככל שנקבעו כאלה.

(ב) לא יאחסן אדם ולא יוביל מזון לבעלי חיים לשם שיווק או לשם הזנת בעלי חיים המשמשים לייצור מזון, אלא בהתאם להוראות אחסון והובלה המפורטות בסימון המאושר, ככל שנקבעו כאלה.

14. (ג) סעיפים 12(ה) ו־13(א) ו־14(ב) לא יחולו לגבי מזון לבעלי חיים שמתקיים בו אחד מאלה:

סייג לתחולת הוראות בעניין סימון

(1) ניתן היתר לייצורו, שלא לצורך שיווק;

(2) ייצורו אינו טעון היתר בהתאם לסעיף 3(ב)1(1) עד 3.

15. (א) המנהל מוסמך, על פי בקשה שהוגשה לו, לתת תעודה לייצוא מזון לבעלי חיים, בהתאם לתנאים ולהוראות שנקבעו לפי סעיף 36(ב)12.

תעודה לייצוא מזון לבעלי חיים

(ב) תעודה לייצוא מזון לבעלי חיים תינתן רק לגבי מזון לבעלי חיים שניתן היתר לשיווקו או ששיווקו אינו טעון היתר לפי סעיף 3(ב)4, ושמתקיימות בו ההוראות לפי חוק זה.

## ד ב ר י ה ס ב ר

בהתאם להוראות הקבועות בסימון המאושר. כמו סעיף 12(ה) המוצע, הוראה זו מבטאת את התפיסה שלפיה ככלל, מי שעושה שימוש במזון לבעלי חיים אינו בעל אחריות מוגברת כמו זו של מי שייצר או שיווק מזון כאמור, אך במקרים שבהם מדובר בבעלי חיים המשמשים לייצור מזון לבני אדם, ובשל ההשלכות על בריאות הציבור, מוטלת עליו אחריות נוספת.

סעיף 14 מוצע לקבוע סייג לתחולת הסעיפים שעניינם שימוש במזון לבעלי חיים לפי הוראות סימון מאושר והסעיפים שעניינם קיום הוראות הובלה ואחסון בהתאם לסימון המאושר, לגבי מקרים שבהם לא נדרש סימון או מקרים שבהם לא נדרש היתר לייצוא.

סעיף 15 מוצע לקבוע הסדר לעניין מתן תעודה ליצוא מזון לבעלי חיים, במדיניות רבות כיום דורשות הרשויות המוסמכות, כתנאי ליבוא מוצרים שונים הקשורים לבריאות בעלי חיים, את הצהרת הרשויות המוסמכות לפיקוח על בריאות בעלי החיים, לעניין אופן ייצור המוצר ומקורו. הצהרה זו מוכרת כ"תעודת בריאות". במקרים רבים

ייקבעו בתקנות, בשים לב לכללים המקובלים בחקיקת המדינות המפותחות.

בסימון מאושר יפורטו נתונים שייקבעו בתנאי ההיתר ובתקנות לעניין זה, ויכללו את שם היצרן, מקום הייצור, תכולת המזון לבעלי חיים ונתונים נוספים. בתקנות ייקבעו סוגי סימון שונים, בהתאם לסוגי המזון לבעלי חיים (כגון מזון לבעלי חיים בתפוצה, שאינו ארוז ולא ניתן לסמנו בתווית אריזה). דרישת הסימון לא חלה על מזון לבעלי חיים שיוצר שלא לצורך שיווק.

בסעיפים קטנים (ג) ו־ד) מעוגנת החובה לסמן מזון לבעלי חיים באופן המתאר נכונה את תכולתו, הרכבו ונתונים אחרים בקשר אליו. בסעיף קטן (ה) קבוע האיסור על הזנת בעלי חיים משמשים לייצור מזון, במזון לבעלי חיים שאינו מסומן בסימון מאושר.

סעיף 13 סעיף זה קובע את החובה להשתמש במזון לבעלי חיים לצורך הזנת בעלי חיים המשמשים לייצור מזון, בהתאם להוראות הקבועות בסימון המאושר, וכן את החובה להוביל ולאחסן מזון לבעלי חיים כאמור.

- (ג) המנהל רשאי להתנות מתן תעודה לפי סעיף קטן (א) בביצוע בדיקות למוזן לבעלי חיים במעבדה שהוכרה לפי סעיף 34.
- (ד) המנהל רשאי לתת תעודה לייצוא מוזן לבעלי חיים, לסרב לתתה או להתנותה בתנאים, בכפוף להוראות שנקבעו לפי סעיף 36(ב)(12).

### פרק ד': חובות דיווח ובקרה עצמית

16. (א) ייצר אדם או שיווק מוזן לבעלי חיים, ונודע לו כי במוזן לבעלי חיים האמור מתקיימת אחת הנסיבות המנויות בסעיף 20(1), (2) או (6), חייב לדווח על כך למנהל בהתאם להוראות שנקבעו לפי סעיף 36(ב)(15).
- (ב) ייצר אדם או שיווק מוזן לבעלי חיים, ונודע לו על פגם או ליקוי בתהליך הייצור, השיווק, ההובלה או האחסון של המוזן לבעלי חיים האמור, שיש בו כדי להשפיע על בטיחותו של המוזן לבעלי חיים, חייב לדווח על כך למנהל בהתאם להוראות שנקבעו לפי סעיף 36(ב)(15).
- (ג) היה למחזיק בבעל חיים המשמש לייצור מוזן או לרופא וטרינר המטפל בבעל חיים כאמור, יסוד סביר להניח כי אירע אחד מאלה, חייב הוא לדווח על כך למנהל בהתאם להוראות שנקבעו לפי סעיף 36(ב)(15):

- (1) מחלה, פגיעה, או נזק לבעל חיים שבטיפולו או שבהחזקתו, שנגרמו עקב הזנתו במוזן לבעלי חיים, ושאינם צפויים באופן סביר בנסיבות העניין;
- (2) ליקוי במוזן לבעלי חיים או באופן הזנתו לבעל חיים, שיש בהם כדי להשפיע על בטיחותו של מוזן לאדם המיוצר מבעל חיים שבטיפולו או בהחזקתו.

17. (א) ייצר אדם או שיווק מוזן לבעלי חיים, ויש לו חשד סביר לקיומה של נסיבה מהנסיבות המנויות בסעיף 20, שיש בה כדי לגרום לפגיעה או לנזק לבריאותו, לגופו או לחייו של אדם או של בעל חיים כתוצאה משימוש במוזן לבעלי חיים, חייב הוא לנקוט את כל האמצעים הנדרשים לשם מניעת השיווק של המוזן לבעלי חיים ואיסופו ולהחזיקו במקום שבשליטתו הבלעדית עד לקבלת הוראות מהמנהל.

### ד ב ר י ה ס ב ר

שמטפל בבעל חיים כאמור, לעניין נסיבות חריגות שיש להן קשר לשימוש במוזן לבעלי חיים. חובות דיווח אלה מטרתן להגביר את השקיפות ולשפר את ההגנה על בריאות הציבור כתוצאה מצריכת מוזן המיוצר מאותו בעל חיים.

**סעיף 17** נוסף על הסמכויות הרגולטוריות לפיקוח ובקרה על מוזן לבעלי חיים, מוצע לקבוע, בדומה לחקיקה האירופית, חובות עצמאיות על יצרנים ומשווקים של מוזן לבעלי חיים לנקוט את כל האמצעים הדרושים באופן סביר לביצוע איסוף (Recall) של מוצרי מוזן לבעלי חיים שנפל פגם בייצורם, ושיש בהם כדי לגרום נזק לבריאותו, לגופו או לחייו של אדם או של בעל חיים כתוצאה משימוש במוזן לבעלי חיים. יצוין כי חובת האיסוף העצמי אינה מוטלת על הצרכן הקמעונאי, אלא על המשווק והיצרן בלבד.

לצד חובת האיסוף העצמי, מוטלת על היצרן, היבואן או המשווק של מוזן לבעלי חיים, חובה להודיע ללקוחותיו על האיסוף במקרים שבהם המוצר אינו מצוי בשליטתו.

אין בנמצא חקיקה המסדירה את הוצאתן של תעודות בריאות מסוג זה, ואין אמות מידה ברורות להוצאתה. מוצע לקבוע את אמות המידה והתנאים להוצאת תעודת בריאות כאמור בתקנות.

הסדרים דומים לעניין ייצוא מצויים כבר כיום גם בחוק לפיקוח על ייצוא של בעלי חיים ושל תוצרת מן החי, התשי"ז-1957, ובחוק לפיקוח על ייצוא הצמח ומוצריו, התשי"ד-1954.

**סעיף 16** כביטוי לעקרון השקיפות, כאמצעי בקרה, ולשם הבטחת טיפול מהיר ומידי בתקלות בתהליכי הייצור מוזן לבעלי חיים, מוצע לקבוע חובות דיווח של מי שייצר או שיווק מוזן לבעלי חיים ומצא שנפל בו פגם מהפגמים המהותיים המפורטים בסעיף 20 המוצע. כמו כן מוצע לקבוע חובה לדווח על כל פגם אחר, אם יש בו כדי להשפיע על בטיחותו של מוזן לבעלי חיים.

עוד מוצע לקבוע חובות דיווח מיוחדות על מי שמחזיק בעל חיים המשמש לייצור מוזן ועל רופא וטרינר

(ב) היה מזון לבעלי חיים מצוי שלא בשליטתו של מי שייצר או שיווק אותו, והתקיימו נסיבות המחייבות את איסופו לפי סעיף קטן (א), חייב מי שייצר או שיווק את המזון לבעלי חיים כאמור, להודיע למי שקיבל אותו מידיו, על הנסיבות המחייבות את האיסוף כאמור.

### פרק ה': סמכויות פיקוח ואכיפה

#### סימן א': אמצעי פיקוח ואכיפה מינהליים

18. אדם חייב למסור למנהל, לפי דרישתו, ידיעות, מסמכים, דוגמאות של מזון לבעלי חיים ומידע, שלדעת המנהל יש במסירתם כדי לסייע בקבלת החלטה לצורך הפעלת סמכויותיו לפי חוק זה; לעניין זה –  
"מידע" – כהגדרתו בחוק המחשבים, התשנ"ה-1995<sup>7</sup> (להלן – חוק המחשבים);  
"מסמך" – לרבות פלט, כהגדרתו בחוק המחשבים.
19. (א) המנהל רשאי להורות למחזיק במזון לבעלי חיים לבצע בו בדיקה, לרבות בדיקה במעבדה שהוכרה לפי סעיף 34, אם קיים חשד סביר שהתקיימה בו נסיבה מהנסיבות המנויות בסעיף 20.  
(ב) המנהל רשאי להורות על ביצוע בדיקות מדגמיות כאמור בסעיף קטן (א), גם אם לא קיים חשד כאמור באותו סעיף קטן, בהתאם להוראות לפי סעיף 36(ב)(16).
20. (א) המנהל רשאי להורות על מניעת שיווק של מזון לבעלי חיים, על איסופו ועל מניעת השימוש בו, וכן לתת הוראות לעניין החזקתו, הובלתו והטיפול בו, אם מצא שהדבר דרוש למניעת פגיעה או נזק לבריאותו, לגופו או לחייו של אדם או של בעל חיים, ושיש חשד סביר שמתקיימת בו נסיבה מהנסיבות האלה:
- (1) הוא מזהם או מכיל חומר מזיק בשיעור העולה על השיעור המרבי המותר;
  - (2) הוא אינו חומר גלם מותר או שיוצר מחומר גלם שאינו חומר גלם מותר;
  - (3) הוא יוצר או שווק בלא היתר, בניגוד לתנאי היתר או בניגוד להוראות לפי חוק זה;
  - (4) נפל פגם או ליקוי בתהליך הייצור, השיווק, ההובלה או האחסון שלו;

### ד ב ר י ה ס ב ר

**סעיף 20** מוצע להסמיך את המנהל להורות על מניעת שיווק של מזון לבעלי חיים, על איסופו ועל מניעת השימוש בו, ולתת הוראות אחרות לשם כך, אם יש לו חשד סביר שהתקיימו נסיבות המנויות בסעיף זה, ובלבד שהדבר דרוש למניעת פגיעה או נזק לבריאותו, לגופו או לחייו של אדם או של בעל חיים. הנסיבות המנויות כוללות את הפגמים המהותיים שבשלהם יכול להיגרם נזק כאמור.

סמכויות אלה יופעלו, על פי סעיף 22 המוצע, בכפוף למתן הזדמנות לטעון בעניין לפני המנהל, אלא אם כן יש אפשרות ממשית לסיכון מידי לבריאות בעל חיים או לבריאות הציבור.

**סעיף 18** לצורך קיום פיקוח ובקרה יעילים על בטיחות המזון לבעלי חיים, נדרשות סמכויות שונות לעניין בדיקה, איסוף, מניעת שיווק והשמדה של מזון לבעלי חיים, המוסדרות בסימן א' לפרק ה' המוצע. בסעיף זה מוצע לקבוע את החובה למסור למנהל ידיעות, מסמכים, מידע ודוגמאות של מזון לבעלי חיים, שלדעת המנהל יש צורך בהם כדי לסייע בקבלת החלטה לצורך הפעלת סמכויותיו לפי החוק המוצע.

**סעיף 19** מוצע לקבוע את סמכות המנהל להורות על ביצוע בדיקה במזון לבעלי חיים, לרבות בדיקה מעבדה, אם יש לו חשד סביר שמתקיימת נסיבה מהנסיבות המנויות בסעיף 20 המוצע, הכוללות פגמים מהותיים במזון לבעלי חיים. כמו כן מוצע לקבוע סמכות לבצע בדיקות מדגמיות, אף בלא חשד ממשי לפגם כלשהו.

<sup>7</sup> ס"ח התשנ"ה, עמ' 366.

(5) הוא אינו מסומן בסימון מאושר;

(6) הוא אינו ראוי להזנת בעלי חיים מסיבה אחרת שאינה מנויה בפסקאות (1) עד (5).

21. השמדת מזון לבעלי חיים  
המנהל רשאי להורות על השמדת מזון לבעלי חיים, אם קיים חשד ממשי שמתקיימת בו נסיבה מהנסיבות המנויות בסעיף 20, והדבר דרוש למניעת פגיעה או סיכון לבריאותו, לגופו או לחייו של אדם או של בעל חיים.
22. הזדמנות לטעון לעניין הוראות איסוף והשמדה  
לא יורה המנהל על מניעת שיווק של מזון לבעלי חיים, על איסופו או על מניעת השימוש בו לפי סעיף 20 או על השמדתו לפי סעיף 21, אלא אם כן הודיע על כך למחזיק זמן סביר לפני מתן ההוראה, ואיפשר לו להשמיע את טענותיו לפניו, בכתב או בעל פה, ואולם אם מצא המנהל כי קיימת אפשרות ממשית לסיכון מידי לבריאותו, לגופו או לחייו של אדם או של בעל חיים, רשאי הוא להורות כאמור, אף בלא שנתן קודם לכן הודעה למחזיק ואיפשר לו להשמיע את טענותיו.
23. סמכויות פיקוח מיוחדות לעניין מזון מיובא לבעלי חיים  
(א) בלי לגרוע מהוראות סימן זה, אם קיים חשד סביר שלא מתקיימים במזון מיובא לבעלי חיים, תנאי ההיתר שניתן לייבוא לפי סעיף 3 או הוראות אחרות לפי חוק זה, והמנהל מצא שהדבר דרוש באופן סביר למניעת סיכון לבריאותו, לגופו או לחייו של אדם או של בעל חיים, רשאי הוא לאסור את שיווקו ולתת הוראות לעניין אופן החזקתו והטיפול בו, ובכלל זה להורות על החזרתו למקום שממנו יובא או על השמדתו.
- (ב) על הוראה לאסור שיווק מזון מיובא לבעלי חיים, להחזירו למקום שממנו יובא או להשמדתו, יחולו הוראות סעיף 22 בשינויים המחוייבים.
- (ג) על אף האמור בכל דין, הוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב) והתקנות לפי סעיף 36(ב)(12) יחולו על הבאה או גרם הבאה של מזון לבעלי חיים, מהאזור ומשטחי המועצה הפלסטינית לישראל, למעט אם הוא יוצר כדין ביישוב הנתון לפיקוח המנהל ומצוי בשטח יישוב כאמור עד להבאתו לישראל.
- (ד) בסעיף זה, "אזור" ו"שטחי המועצה הפלסטינית" – כהגדרתם בתוספת לחוק לתיקון ולהארכת תוקפן של תקנות שעת חירום (יהודה והשומרון – שיפוט בעבירות ועזרה משפטית), התשס"ז-2007<sup>8</sup>;

## ד ב ר י ה ס ב ר

**סעיף 21** מוצע להסמיך את המנהל להורות על השמדת מזון לבעלי חיים שיש חשש ממשי שמתקיימת בו נסיבה מהנסיבות המנויות בסעיף 20 המוצע, ובלבד שהדבר דרוש למניעת פגיעה או סיכון לבריאותו, לגופו או לחייו של אדם או של בעל חיים. במקרה זה נדרש שיהיה חשש ממשי לקיום נסיבה שמעידה על גסם מהותי, ולא די בחשד סביר כפי שנדרש בסעיף 20 המוצע.

סמכויות דומות קיימות בחקיקה אחרת העוסקת בהגנה על בריאות הציבור ומניעת הפצת מחלות, כגון פקודת מחלות בעלי חיים [נוסח חדש], התשמ"ה-1985 (להלן – פקודת מחלות בעלי חיים), ופקודת בריאות הציבור (מזון) [נוסח חדש], התשמ"ג-1983.

גם סמכות זו תופעל, על פי סעיף 22 המוצע, בכפוף לתמתן הזדמנות לטעון בעניין לפני המנהל, אלא אם כן יש אפשרות ממשית לסיכון מידי לבריאות הציבור או לבריאות בעל חיים.

**סעיף 22** מוצע לקבוע את החובה לתת למחזיק במזון לבעלי חיים, הודעה מוקדמת על הכוונה להורות על השמדת המזון או על פעולת מניעה אחרת בקשר למזון לבעלי חיים, ולתת לו הזדמנות להשמיע את טענותיו לעניין זה, בכתב או בעל פה.

במקרים דחופים, שבהם קיימת אפשרות ממשית לסיכון מידי לבריאות הציבור או בעל חיים, ניתן להפעיל את הסמכויות אף בלא מתן הודעה מוקדמת והזדמנות לטעון, העלולות לסכל את נקיטת אמצעי המנע ואת התכליות שלשמן הן מופעלות.

**סעיף 23** ייבוא וייצוא של מזון לבעלי חיים, כמוהם כשיווק, ועל כן הם טעונים היתר לפי סעיף 3 המוצע. מוצע להסמיך את המנהל לתת הוראות מיוחדות לעניין מזון לבעלי חיים שיובא, בדיקתו, החזרתו למקום שממנו יובא או השמדתו. על מתן הוראות בעניין זה יחולו חובת ההודעה המוקדמת ומתן ההזדמנות לטעון לפי סעיף 22 המוצע.

<sup>8</sup> ס"ח התשס"ז, עמ' 364

24. (א) נתן המנהל הוראה לפי סעיפים 19, 20, 21 או 23 וההוראה לא בוצעה בתוך פרק זמן סביר בנסיבות העניין, רשאי המנהל או מפקח לתפוס את המזון לבעלי חיים שלגביו ניתנה ההוראה, ולבצע פעולות הנחוצות באופן סביר לקיומה.
- (ב) הוצאות שהוצאו לשם ביצוע הוראה כאמור בסעיף קטן (א), ובכלל זה הוצאות הובלת המזון לבעלי חיים ואחסונו עד לביצוע ההוראה, מוטלות על מי שהיה חייב לבצעה.

### סימן ב': מינוי מפקחים וסמכויות פיקוח ואכיפה

25. (א) השר רשאי להסמיך, מבין עובדי המדינה, מפקחים לעניין חוק זה, ובלבד שלא יוסמך מפקח, אלא אם כן התקיימו בו כל אלה:
- (1) משטרת ישראל הודיעה, לא יאוחר משלושה חודשים מפניית השר אליה, כי היא אינה מתנגדת להסמכתו מטעמים של ביטחון הציבור, לרבות בשל עברו הפלילי;
  - (2) הוא קיבל הכשרה מתאימה בתחום הסמכויות שיהיו נתונות לו לפי חוק זה, כפי שהורה השר בהסכמת השר לביטחון הפנים;
  - (3) הוא עומד בתנאי כשירות נוספים שהורה עליהם השר בהסכמת השר לביטחון הפנים, אם הורה.
- (ב) הודעה על הסמכת מפקח לפי סעיף זה תפורסם ברשומות.

26. (א) לשם פיקוח על ביצוע הוראות לפי חוק זה, רשאי מפקח, לאחר שהודעה לפי סעיף 27 –

- (1) לדרוש מכל אדם למסור לו את שמו ומענו ולהציג לפניו תעודת זהות או תעודה רשמית אחרת המזהה אותו;
- (2) לדרוש מכל אדם הנוגע בדבר למסור לו כל ידיעה או מסמך שיש בהם כדי להבטיח את ביצוע הוראות חוק זה או להקל על ביצועו; לעניין זה, "מסמך" – לרבות פלט, כהגדרתו בחוק המחשבים;

## ד ב ר י ה ס ב ר

שהוצאו לצורך ביצוע הוראות כאמור יוטלו, על פי המוצע, על מי שהיה חייב לקיים את ההוראה. מדובר בהסדר מקובל המופיע גם בפקודת מחלות בעלי חיים.

**סעיף 25** הסעיף המוצע קובע הוראות לעניין הסמכת מפקחים מקרב עובדי המדינה לפיקוח על קיום הוראות החוק המוצע. תנאי להסמכת המפקחים הוא שמשטרת ישראל לא התנגדה להסמכתם, שהם קיבלו הכשרה מתאימה ושהם עומדים בתנאי כשירות נוספים שייקבעו בעניין.

**סעיף 26** הסעיף המוצע מפרט את סמכויות הפיקוח והאכיפה שיוקנו למפקחים שיוסמכו לפי החוק, ובכללם סמכות לדרוש מכל אדם למסור שם ומענו ולהציג תעודה מזהה, סמכות לדרוש מסירת ידיעות ומסמכים, סמכות לערוך בדיקות ומדידות וליטול דוגמאות, וסמכויות כניסה למקום, למעט בית מגורים, בלא צו של בית משפט. בנוסף, יוקנו למפקחים שיוסמכו לפי החוק סמכויות לערוך חקירה לפי פקודת הפרוצדורה הפלילית (עדות), לתפוס בעל חיים, מזון לבעלי חיים ומסמכים הקשורים לעבירה

לעניין העברת מזון לבעלי חיים מהאזור ומשטחי הרשות הפלסטינית לישראל, ובהתאם לגישה שלפיה הפיקוח על מזון לבעלי חיים הוא חלק בלתי נפרד ממערך הפיקוח הווטרנרי, מתחייב כי ההסדרים הנוהגים לעניין ייבוא בעלי חיים ומוצרים מן החי משטחי האזור והרשות הפלסטינית, יחולו גם לעניין מזון לבעלי חיים.

בהתאם לכך מוצע לקבוע כי על הבאה או גרם הבאה של מזון לבעלי חיים וחומרי גלם לייצור מזון לבעלי חיים, מהאזור ומשטחי המועצה הפלשתינית, יחולו הכללים הנוהגים לעניין מזון לבעלי חיים וחומרי גלם כאמור המובאים מחוץ לארץ, בדומה להוראת סעיף 30 לפקודת מחלות בעלי חיים, הקובעת חריג לעקרון מעטפת המכס האחת שחל על העברת טובין בין ישראל לרשות הפלסטינית.

**סעיף 24** מוצע להסמיך את המנהל או מפקח לבצע פעולות הנדרשות לשם קיומה של הוראה שניתנה לפי סעיפים 19, 20, 21 או 23 המוצעים, אם לא בוצעה בתוך פרק זמן סביר בנסיבות העניין. הוצאות

- (3) לערוך בדיקות או מדידות וליטול דוגמאות לשם בדיקה, וכן להורות על מסירת דוגמאות לבדיקת מעבדה או על שמירתן לתקופה שיורה, או לנהוג בהן בדרך אחרת;
- (4) להיכנס למקום שיש לו יסוד סביר להניח שמצוי בו מזון לבעלי חיים או למקום שמצויים בו בעלי חיים, לרבות לכלי טיס או לכלי רכב כשהוא נייח, ובלבד שלא ייכנס למקום המשמש למגורים אלא על פי צו של בית משפט.
- (ב) התעורר חשד לביצוע עבירה לפי חוק זה, רשאי מפקח –
- (1) לחקור כל אדם הקשור לעבירה כאמור, או שעשויות להיות לו ידיעות הנוגעות לעבירה כאמור; על חקירה לפי פסקה זו יחולו הוראות סעיפים 2 ו-3 לפקודת הפרוצדורה הפלילית (עדות)<sup>9</sup>, בשינויים המחוייבים;
- (2) לתפוס מזון לבעלי חיים, בעלי חיים, מסמכים וחפצים הקשורים לעבירה כאמור; על תפיסה לפי פסקה זו יחולו הוראות הפרק הרביעי לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969<sup>10</sup> (להלן – פקודת מעצר וחיפוש), בשינויים המחוייבים, אלא אם כן נקבעו לגביה הוראות לפי סעיף 36(ב)(19) לחוק זה;
- (3) לבקש מבית משפט צו חיפוש לפי סעיף 23 לפקודת מעצר וחיפוש, ולבצעו; על חיפוש לפי פסקה זו יחולו הוראות סעיפים 24(א)(1), 26 עד 28 ו-45 לפקודת מעצר וחיפוש, בשינויים המחוייבים.
- (ג) סירב אדם להיענות לדרישות מפקח, על פי סמכותו בהתאם להוראות סעיף זה, וקיים חשש שיימלט או שזהותו אינה ידועה, רשאי המפקח לעכבו עד לבואו של שוטה ויחולו על עיכוב כאמור הוראות סעיף 75(ב) ו-(ג) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996<sup>11</sup>, בשינויים המחוייבים.
- (ד) אין בסמכויות מפקח לפי חוק זה כדי לגרוע מסמכויות פיקוח שניתנו לו לפי כל דין אחר.
27. מפקח לא יעשה שימוש בסמכויות הנתונות לו לפי חוק זה, אלא בעת מילוי תפקידו ובהתקיים שניים אלה:
- (1) הוא לובש מדי מפקח, בצבע ובצורה שהורה לעניין זה המנהל הכללי של משרד החקלאות ופיתוח הכפר, ובלבד שהמדים כאמור אינם נחזים להיות מדי משטרה, והוא עונד באופן גלוי תג המזהה אותו ואת תפקידו;
- (2) יש בידו תעודת מפקח המעידה על תפקידו ועל סמכויותיו, שאותה יציג על פי דרישה.
28. (א) על אף האמור בסעיף 26(ב)(2), בעל חיים שנתפס לפי חוק זה יועבר למקום שעליו יורה המנהל או רופא וטרינר ממשלתי כהגדרתו בפקודת מחלות בעלי חיים.

זיהוי מפקחים

טיפול בבעל חיים לאחר תפיסתו

## ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 28 מוצע לקבוע הוראה מיוחדת לעניין טיפול בבעלי חיים שנתפסו לפי החוק, שעניינה העברתו למקום שעליו הורה המנהל או רופא וטרינר ממשלתי לפי פקודת מחלות בעלי חיים, ביצוע בדיקות בבעל החיים או בתוצרתו ותנאי החזרתו.

לפי החוק המוצע, ולבקש ולבצע צווי חיפוש בבתי מגורים אם התעורר חשד לביצוע עבירה על החוק המוצע.

סעיף 27 מוצע לקבוע כי מפקח לא יעשה שימוש בסמכויותיו לפי החוק המוצע, אלא אם כן ניתן לזהותו בבירור באמצעות מדים מתאימים, שאינם נראים כמדי משטרה, תג זיהוי ותעודת מפקח.

<sup>9</sup> חוקי א"י, כרך א', עמ' (ע) 439, (א) 467.

<sup>10</sup> דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 12, עמ' 284.

<sup>11</sup> ס"ח התשנ"ו, עמ' 338.



- (ב) המנהל רשאי להורות על ביצוע בדיקה בבעל חיים שנתפס כאמור, ובכלל זה להורות על נטילת דגימות מגופו או מתוצרתו, אם מצא שהדבר נחוץ לשם גילוי ליקויים במזון לבעלי חיים או לשם פיקוח על קיום הוראות לפי חוק זה.
- (ג) בעל חיים שנתפס לפי חוק זה לא יוחזר לרשות בעליו או מחזיקו, אלא באישור המנהל, לאחר שקבע שאין בהחזרתו כדי לסכן את בריאות הציבור.

### פרק ו': עונשין

29. (א) העושה אחד מאלה, דינו – מאסר שנה או קנס בשיעור הקבוע בסעיף 61(א)(4) עונשין לחוק העונשין, התשל"ז-1977<sup>12</sup> (בסעיף זה – חוק העונשין):

- (1) מייצר או משווק מזון לבעלי חיים בלא היתר מאת המנהל או בניגוד לתנאיו, בניגוד להוראות סעיף 3(א);
- (2) מייצר או משווק מזון לבעלי חיים המכיל חומר מזיק בשיעור העולה על השיעור המרבי המותר או עושה שימוש במזון כאמור להזנת בעלי חיים, בניגוד להוראות סעיף 5(ב);
- (3) מייצר מזון לבעלי חיים שהוא חומר גלם שאינו חומר גלם מותר, או מייצר מזון לבעלי חיים מחומר גלם שאינו חומר גלם מותר, או משווק מזון לבעלי חיים שיוצר מחומר גלם כאמור או עושה בו שימוש להזנת בעל חיים המשמש לייצור מזון, בניגוד להוראות סעיף 8(ב);
- (4) מייצר או משווק תוסף שאינו תוסף מותר, או עושה בו שימוש להזנת בעל חיים המשמש לייצור מזון, בניגוד להוראות סעיף 9(ב);
- (5) מזוהם מזון לבעלי חיים או מייצר או משווק מזון מזוהם לבעלי חיים או משתמש בו להזנת בעל חיים, בניגוד להוראות סעיף 10;
- (6) משתמש במים שאינם מי שתיה לייצור מזון לבעלי חיים, בניגוד להוראות סעיף 11;
- (7) מייצר מזון לבעלי חיים לשם שיווקו ולא מסמן אותו בסימון מאושר, בניגוד להוראות סעיף 12(א);
- (8) מסמן מזון לבעלי חיים בסימון שאינו מתאר נכונה את תכולתו, הרכבו או נתונים אחרים בקשר אליו, בניגוד להוראות לפי סעיף 12(ג);
- (9) משווק מזון לבעלי חיים שאינו מסומן בסימון מאושר המתאר נכונה את הנתונים השונים שלו, בניגוד להוראות סעיף 12(ד);
- (10) עושה שימוש במזון לבעלי חיים שאינו מסומן בסימון מאושר, להזנת בעל חיים המשמש לייצור מזון, בניגוד להוראות סעיף 12(ה);
- (11) עושה שימוש במזון לבעלי חיים להזנת בעל חיים המשמש לייצור מזון, שלא בהתאם להוראות השימוש המפורטות בסימון המאושר, בניגוד להוראות סעיף 13(א);

### ד ב ר י ה ס ב ר

– עונש מאסר קצר יותר וקנס נמוך יותר, או קנס בלבד. מדרג הענישה המוצע נקבע לפי חומרתן היחסית של העבירות.

סעיף 29 הסעיף המוצע קובע עבירות ועונשים על הפרת הוראות החוק השונות המפורטות באותו סעיף. העונש המוצע הוא מאסר שנה או קנס הקבוע בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין, התשל"ז-1977, ובעבירות אחרות

<sup>12</sup> ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

(12) מאחסן או מוביל מזון לבעלי חיים לשם שיווקו או לשם הזנת בעל חיים המשמש לייצור מזון, שלא בהתאם להוראות המפורטות בסימון המאושר, בניגוד להוראות סעיף 13(ב).

(ב) העושה אחד מאלה, דינו – מאסר שישה חודשים או קנס בשיעור הקבוע בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין:

(1) אינו מקיים הוראה של המנהל –

(א) לעניין איסור שיווק של מזון מיובא לבעלי חיים, החזרתו או השמדתו, בניגוד להוראות סעיף 23(א);

(ב) לעניין בדיקת מזון לבעלי חיים, בניגוד להוראות סעיף 19(א) או (ב);

(ג) לעניין איסוף, החזקה, הובלה או טיפול במזון לבעלי חיים או לעניין מניעת שיווקו או שימוש בו, בניגוד להוראות סעיף 20;

(ד) לעניין השמדה של מזון לבעלי חיים, בניגוד להוראות סעיף 21;

(2) לא נוקט את כל האמצעים הנדרשים לשם מניעת השיווק של מזון לבעלי חיים או לשם איסופו, או שלא מחזיקו במקום שבשליטתו הבלעדית, בניגוד להוראות סעיף 17(א);

(3) לא מודיע למי שקיבלו מידיו מזון לבעלי חיים, על הנסיבות המחייבות את איסופו, בניגוד להוראות סעיף 17(ב).

(ג) העושה אחד מאלה, דינו – קנס בשיעור הקבוע בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין:

(1) לא דיווח למנהל בהתאם להוראות לפי סעיף 36(ב)(15), בניגוד להוראות סעיף 16(א), (ב) או (ג);

(2) לא מסר למנהל ידיעות, מסמכים דוגמאות או מידע, בניגוד להוראות לפי סעיף 18.

30. אחריות נושא משרה בתאגיד

(א) נושא משרה בתאגיד חייב לפקח ולעשות כל שניתן למניעת עבירות לפי סעיף 29, בידי התאגיד או בידי עובד מעובדיו; המפר הוראה זו, דינו – קנס כאמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין; לעניין סעיף זה, "נושא משרה בתאגיד" – מנהל פעיל בתאגיד, שותף למעט שותף מוגבל, או אדם האחראי מטעם התאגיד על התחום שבו נעברה העבירה.

(ב) נעברה עבירה לפי סעיף 29 בידי תאגיד או בידי עובד מעובדיו, חוקה היא כי נושא משרה בתאגיד הפר חובתו לפי סעיף קטן (א), אלא אם כן הוכיח כי עשה כל שניתן כדי למלא את חובתו.

## פרק ז': שונות

31. ועדה מקצועית ומייעצת  
(א) המנהל ימנה ועדה מקצועית מייעצת, שחבריה הם:

## דברי הסבר

סעיף 31 מוצע כי המנהל ימנה ועדה מקצועית מייעצת, כמפורט בסעיף. תפקידה של הוועדה לייעץ לשר ולמנהל לפי החוק המוצע, לעניין חומרי גלם מותרים, חומרים מוזיקים ותוספים. הוועדה המקצועית המייעצת תהיה רשאית למנות מבין חבריה ועדות משנה לכל אחד מסוגי החומרים האמורים, וכן לזמן לדיוניה מומחים ובעלי ידע בתחומים מקצועיים שונים, אם מצאה שהדבר דרוש לשם גיבוש עמדתה.

סעיף 30 הסעיף המוצע קובע אחריות של נושאי משרה בתאגיד למניעת עבירות לפי החוק המוצע, כך שנושא משרה בתאגיד יהיה חייב לפקח ולעשות ככל יכולתו כדי למנוע עבירות על החוק בידי התאגיד ובידי עובדיו. כמו כן נקבעת חוקה שמעבירה את נטל הראיה לנושא המשרה, כאשר היתה הפרה של הוראות החוק בידי התאגיד או בידי עובד מעובדיו.

- (1) ארבעה נציגים מקרב עובדי משרד החקלאות ופיתוח הכפר, והם: טוקסיקולוג קליני, רופא וטרינר ושני עובדים בעלי ידע בתזונת בעלי חיים, שאחד מהם לפחות הוא בעל תואר אקדמי שלישי בהזנת בעלי חיים;
- (2) נציג שר הבריאות, מבין עובדי משרדו;
- (3) נציג השר להגנת הסביבה, מבין עובדי משרדו;
- (4) נציג מוסד להשכלה גבוהה, כהגדרתו בחוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי"ח-1958<sup>15</sup>, בעל תואר אקדמי שלישי בהזנת בעלי חיים.
- (ב) יושב ראש הוועדה יהיה אחד מנציגי משרד החקלאות ופיתוח הכפר, שהוא בעל תואר אקדמי שלישי בתחום הזנת בעלי חיים.
- (ג) הוועדה רשאית למנות, מבין חבריה, ועדות משנה לעניין חומרי גלם, חומרים מזיקים ותוספים.
- (ד) נוהלי עבודת הוועדה וסדרי דיוניה ייקבעו בהוראות לפי סעיף 36(ב)6, החלטות הוועדה יתקבלו ברוב דעות, היו הדעות שקולות – תכריע דעתו של יושב ראש הוועדה.
- (ה) הוועדה רשאית לזמן לדיוניה מומחים ובעלי ידע בנושאים מקצועיים או לבקש מהם חוות דעת, אם ראתה שהדבר דרוש לשם גיבוש עמדתה.
- (ו) הוועדה רשאית לפעול גם בהרכב חסר, ובלבד שמספר חבריה בעת הדיון לא יפחת מחמישה ובהם יושב ראש הוועדה.
- (ז) סדר היום של הוועדה, עיקרי דיוניה והחלטותיה יפורסמו באתר האינטרנט של משרד החקלאות ופיתוח הכפר.
32. שר החקלאות ופיתוח הכפר יקים במשרדו מערכת ממוחשבת לקבלת נתונים בדבר בטיחות מזון לבעלי חיים, שתשמש לצורך מתן התראה מהירה על מזון לבעלי חיים ששימוש בו, לרבות הובלתו או החסנתו, עלול להזיק לאדם, לבעלי חיים או לסביבה (להלן – מערכת להתראה מהירה).
33. (א) המנהל יפרסם באתר האינטרנט של משרד החקלאות ופיתוח הכפר, את כל אלה, פרסום בהתאם להוראות לפי סעיף 36(ב)13, ואולם לא יהא הפרסום כאמור תנאי לתוקפם:

## ד ב ר י ה ס ב ר

**סעיף 33** כביטוי לעקרון השקיפות, מוצע לקבוע בחוק שהיתרים, סימון מאושר הכלול בהיתר, הודעות על התלייה או ביטול של היתרים, רשימת חומרי הגלם המותרים ורשימת התוספים המותרים, יפורסמו באתר האינטרנט של המשרד.

עוד מוצע לקבוע כי הוראות לעניין הפרסום האמור ייקבעו בתקנות, בשים לב לצורך להגן על סודות מסחריים הנובעים מהם. באופן זה יוכל כל אדם לבדוק ולוודא שמזון לבעלי חיים שנרכש על ידו הוא בטיחותי ועומד בדרישות הדין.

כמו כן מוצע לקבוע כי חלק מנתוני המערכת להתראה מהירה יהיו גלויים לעיון הציבור, לאחר שיאומתו באופן שייקבע בתקנות לפי החוק.

נוהלי עבודתה וסדרי דיוניה של הוועדה המקצועית המייעצת, ייקבעו בתקנות. סדר היום של הוועדה ועיקרי דיוניה והחלטותיה יפורסמו באתר האינטרנט של המשרד.

**סעיף 32** כאמצעי בקרה להבטחת טיפול מהיר ומיידי בתקלות בתהליכי ייצור מזון לבעלי חיים, לרבות זיהוי הצורך לבצע איסוף עצמי או איסוף בהוראות המנהל או להורות על מניעת שיווק של מזון לבעלי חיים, מוצע להקים מערכת ממוחשבת לקבלת נתונים לעניין בטיחות מזון לבעלי חיים, שתשמש לצורך התראה מהירה בשעת חירום (להלן – מערכת להתראה מהירה).

מערכת דומה קיימת במדינות האיחוד האירופי (Rapid Alert System for Food and Feed (RASFF)) וקיומה מעוגן שם בחקיקה לעניין פיקוח על מזון בכלל ומזון לבעלי חיים בפרט.

<sup>15</sup> ס"ח התשי"ח, עמ' 191.

- (1) ההיתרים שניתנו לפי החוק, ובכלל זה הסימון המאושר הכלול בהיתרים;
- (2) הודעות על התלייה או ביטול של היתרים כאמור בפסקה (1);
- (3) רשימת חומרי הגלם המותרים;
- (4) רשימת התוספים המותרים.

(ב) נתוני המערכת להתראה מהירה ודיווחים למנהל לפי סעיף 16, שייקבעו בתקנות לפי סעיף 36(ב)(15). יהיו גלויים לעיון הציבור, למעט נתונים ודיווחים כאמור שלא אומתו בהתאם לתקנות לפי סעיף 36(ב)(15).

מעבדות 34. (א) המנהל רשאי להכיר במעבדות בהתאם להוראות שנקבעו לפי סעיף 36(ב)(18), לביצוע בדיקות למזון לבעלי חיים לפי חוק זה.

(ב) המנהל רשאי להסתמך בהחלטותיו לעניין ההכרה במעבדות לפי סעיף קטן (א), על המלצותיה של הרשות להסמכת מעבדות לפי חוק הרשות הלאומית להסמכת מעבדות, התשנ"ז-1997<sup>14</sup>, ועל המלצות גורם שקבע שר הבריאות לעניין זה.

(ג) המנהל יפרסם באתר האינטרנט של משרד החקלאות ופיתוח הכפר את רשימת המעבדות שהוכרו לפי סעיף קטן (א) ואת דרכי ההתקשרות עמן.

הערכת סיכונים 35. המנהל רשאי לבצע הערכה של הסיכונים הקיימים בתחום המזון לבעלי חיים, לבריאותם, לגופם או לחייהם של בני אדם ובעלי חיים, לצורך תכנון פעולות הפיקוח, האכיפה והפעלת הסמכויות לפי חוק זה.

תקנות 36. (א) השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות לביצועו.

(ב) השר, באישור ועדת הבריאות של הכנסת, יקבע הוראות לעניין ייצור מזון לבעלי חיים, שיווקו, סימונו ושימוש בו, לרבות הוראות לעניין סוגי מזון לבעלי חיים, ובכלל זה בעניינים אלה:

(1) תנאים והוראות לעניין קבלת היתר לייצור או לשיווק של מזון לבעלי חיים, תוקף ההיתר, שינויו, השעייתו וביטולו, לפי סעיף 3;

(2) ייצור חקלאי ראשוני של מזון לבעלי חיים;

(3) תנאים נאותים לעניין המבנה והמיתקנים המשמשים לייצור מזון לבעלי חיים, ולעניין תהליך ייצור המזון לבעלי חיים, לרבות אמצעים לבקרה ולאיתור ליקויים בהם, ורשאי הוא לדרוש בהוראות כאמור עמידה בתקנים או בכללים בין-לאומיים;

## ד ב ר י ה ס ב ר

המקובלות במדינות המפותחות, כי פעולות הפיקוח והאכיפה יכול שיתוכננו וייקבעו לפי תכנית להערכת סיכונים בתחום המזון לבעלי חיים.

סעיף 36 מוצע לקבוע כי השר יהיה ממונה על ביצוע החוק המוצע וכי הוא יהיה רשאי להתקין תקנות לשם ביצועו. כמו כן השר, באישור ועדת הבריאות של הכנסת, יקבע הוראות לעניין ייצור מזון לבעלי חיים, שיווקו, סימונו ושימוש בו, לרבות הוראות לעניין סוגי מזון לבעלי חיים, ובכלל זה בשורה של נושאים המפורטים בסעיף המוצע.

סעיף 34 מוצע לקבוע את סמכות המנהל להכיר במעבדות לצורך ביצוע בדיקות במזון לבעלי חיים, לשם פיקוח על קיום תנאים שנקבעו לפי החוק המוצע. מעבדות אלה יכול שיוכרו גם על סמך המלצותיה של הרשות להסמכת מעבדות לפי חוק הרשות הלאומית להסמכת מעבדות, התשנ"ז – 1997, או על סמך המלצותיו של גורם שקבע שר הבריאות לעניין זה.

מוצע לקבוע כי רשימת המעבדות המוכרות תפורסם אף היא באתר האינטרנט של המשרד.

סעיף 35 מוצע לקבוע, בהתאם לתפיסות הפיקוח על בטיחות מזון בכלל והמזון לבעלי חיים בפרט,

<sup>14</sup> ס"ח התשנ"ז, עמ' 156.

- (4) תנאים נאותים להחסנת מזון לבעלי חיים, להובלתו ולשימוש בו;
- (5) הוראות לעניין תוספים, סימונם ושיווקם, קדם-תערובות של תוספים, דרכי השימוש בהם ותנאים להזנת בעלי חיים בהם, וכן קביעת סוגי תוספים למטרות דיאטטיות, וקביעת תנאים לגביהם;
- (6) נוהלי עבודתה וסדרי דיוניה של הוועדה המקצועית המייעצת;
- (7) סימון מזון לבעלי חיים בסימון מאושר לפי סעיף 12, ונתונים שיופיעו בסימון; הוראות לפי פסקה זו ייקבעו בשים לב להגנה על סודות מסחריים של יצרני המזון לבעלי חיים;
- (8) קיום הוראות החסנה, הובלה ושימוש, המצוינות בסימון מאושר לפי פסקה (7);
- (9) תנאי בטיחות לייצור, להחסנה ולשיווק של מזון לבעלי חיים, ודרכי הבקרה של יצרנים ומשווקים על קיומם;
- (10) תנאי בטיחות למבנים, למקומות, למתקנים ולמכונות לייצור ולהחסנה של מזון לבעלי חיים, ולאמצעי אריזה ותובלה של מזון לבעלי חיים;
- (11) תנאי איכות למזון לבעלי חיים, ובלבד שיש להם קשר ישיר לבטיחות השימוש במזון לבעלי חיים, ודרישת נוהלי בקרת איכות לייצור ושיווק מזון לבעלי חיים, דרך כלל או לסוגי מזון לבעלי חיים;
- (12) תנאים והוראות לעניין ייבוא של מזון לבעלי חיים ומתן תעודה לייצוא מזון לבעלי חיים לפי סעיף 15;
- (13) פרסומם של היתרים שניתנו לפי החוק, ובכלל זה של הסימון המאושר הכלול בהיתרים, הודעות על התלייה או ביטול של היתרים כאמור, רשימת חומרי הגלם המותרים ורשימת התוספים המותרים, והכל בשים לב לצורך להגן על סודות מסחריים;
- (14) הקמתה והפעלתה של מערכת ממוחשבת להתראת מהירה לזיהוי, איתור, איסוף ומניעת שיווק ושימוש במזון לבעלי חיים המכיל חומר מזיק או חומר אסור או שאינו ראוי לשימוש מסיבה אחרת, לפי סעיף 32;
- (15) חובות דיווח ודרכי דיווח למנהל, וכן נתונים במערכת להתראת מהירה ודיווחים שיהיו גלויים לעיון הציבור, ואמצעים לבדיקת אמיתותם;
- (16) דגימה ובדיקה של מזון לבעלי חיים לפי סעיף 19, בין במעבדה ובין שלא במעבדה;
- (17) איסוף, מניעה ואיסור שיווק של מזון לבעלי חיים והוראות לעניין החזקתו, הובלתו והטיפול בו לפי סעיפים 20, 21 ו-23;
- (18) תנאים להכרה במעבדות לביצוע בדיקות של מזון לבעלי חיים לפי סעיף 34;
- (19) הוראות לעניין הטיפול במזון לבעלי חיים ובבעלי חיים שנתפסו, לפי סעיף 28(ב)(2).
- (ג) תקנות לפי סעיף קטן (ב)(4) ו-(5) יותקנו בהתייעצות עם הוועדה המקצועית המייעצת.

- (ד) תקנות לפי סעיף קטן (ב)4 ו-11) יותקנו בהסכמת שר הבריאות.
- (ה) תקנות לפי סעיף קטן (ב)18) יותקנו בהתייעצות עם שר הבריאות.
37. אגרות השר, באישור ועדת הבריאות של הכנסת, רשאי לקבוע אגרות בעד כל אלה: שירות שניתן לפי חוק זה, בקשה להיתר, בקשת תעודה לייצוא, הכרה במעבדות, בדיקות, לרבות בדיקות מעבדה, מתן היתרים, תעודות או אישורים הנוגעים ליישום הוראות חוק זה.
38. שמירת דינים אין בהוראות חוק זה כדי לגרוע מהוראות כל דין.
39. תחולה על המדינה חוק זה יחול על המדינה.
40. תיקון פקודת מחלות בעלי חיים בפקודת מחלות בעלי חיים [נוסח חדש], התשמ"ה-1985, בסעיף 22(11), במקום "זבל או מספוא" יבוא "זובל".
41. תיקון חוק בתי משפט לעניינים מינהליים בחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000<sup>15</sup>, בתוספת הראשונה, בפרט 41, אחרי פסקה (4) יבוא:
- "(5) החלטה של רשות לפי חוק הפיקוח על מזון לבעלי חיים, התשע"ב-2012.
42. תחילה תחילתו של חוק זה שנתיים מיום פרסומו (להלן – יום התחילה).
43. תקנות ראשונות לפי סעיף 36(ב)1), (3) עד (5), (7) עד (10) ו-12), יותקנו עד יום התחילה.
44. הוראות מעבר הוראות צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (ייצור מספוא והסחר בו), התשל"א-1971<sup>16</sup> (בסעיף זה – צו הפיקוח), ימשיכו לחול כל עוד לא נקבעו תקנות לפי סעיף 36(ב) לחוק זה בעניינים המנויים בו, ואולם הסמכויות הנתונות למנהל לפי צו הפיקוח יהיו נתונות למנהל לפי חוק זה מיום התחילה ואילך, ויראו את מי שניתן לו היתר עסקה לפי צו הפיקוח כמי שניתן לו היתר לפי חוק זה שתוקפו עד שנתיים מיום התחילה.

## ד ב ר י ה ס ב ר

- סעיף 37 מוצע לקבוע כי השר, באישור ועדת הבריאות של הכנסת, יוכל לקבוע אגרות בעד כל אלה: שירות שניתן לפי החוק המוצע, בקשה להיתר, בקשת תעודה לייצוא, הכרה במעבדות, בדיקות, לרבות בדיקות מעבדה, מתן היתרים, תעודות או אישורים הנוגעים ליישום הוראות החוק המוצע.
- סעיף 38 מוצע לקבוע סעיף שמירת דינים, שלפיו אין בהוראות החוק המוצע כדי לגרוע מהוראות כל דין.
- סעיף 39 מוצע לקבוע בצורה מפורשת כי הוראות החוק המוצע יחולו על המדינה.
- סעיף 40 מוצע לתקן את פקודת מחלות בעלי חיים ולבטל את סמכותו של השר להתקין תקנות לעניין מזון לבעלי חיים מכוח הפקודה האמורה, מאחר שניתנות לשר סמכויות התקנה לעניין זה מכוח החוק המוצע.
- סעיף 41 מוצע לתקן את חוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000<sup>15</sup>, ולהסמיך את בתי
- המשפט לעניינים מינהליים לדון בעתירות מינהליות על החלטה של רשות לפי החוק המוצע.
- סעיפים 42 ו-43** שנתיים מיום פרסומו (להלן – יום התחילה). התחילה הנרחבת נדרשת לצורך התקנת התקנות הנחוצות להפעלתו המלאה של החוק ולצורך התארגנות העוסקים בתחום המזון לבעלי החיים לקראת תחילתו של החוק המוצע. בהתאמה לכך מוצע לקבוע כי תקנות ראשונות בכמה עניינים כמפורט בסעיף 43 המוצע, אשר נחוצות להפעלתו של החוק, יותקנו עד יום התחילה.
- סעיף 44** מוצע לקבוע הוראת מעבר לעניין צו הפיקוח, ולפיה הוראות צו הפיקוח ימשיכו לחול כל עוד לא נקבעו תקנות לפי החוק המוצע, בעניינים המנויים בו, ואולם הסמכויות הנתונות למנהל לפי צו הפיקוח יהיו נתונות למנהל לפי החוק המוצע מיום התחילה ואילך, ויראו את מי שניתן לו היתר עסקה לפי צו הפיקוח כמי שניתן לו היתר לפי חוק זה שתוקפו עד שנתיים מיום התחילה.

<sup>15</sup> ס"ח התש"ס, עמ' 190; התשע"ב, עמ' 442.

<sup>16</sup> ק"ת התשל"א, עמ' 1518.



